

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๑๑

วันจันทร์ ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธนา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๕. พลเอก อภิสิทธิ์ เจริญพานิช	กรรมการ
๑๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๗. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๒. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	(ลาการประชุม)
๓. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุขบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราร์ห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวรัฐติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐภูมิ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

๒. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเจียร

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๓. นางสาวจีระ พุ่มพวง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๔. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. พันโท สดุดี ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม

ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง

และการออกเสียงประชามติ

๒. นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์

ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๓. นายอมร รัชต์งูร

ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชี การเงิน

และทรัพย์สิน

๔. นายนิทัศน์ ประทักษ์ใจ

ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมือง

๕. นางสาวนิชัญพร บกสวพาด

ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและพัฒนากระบวนการข้อมูล

พรรคการเมือง

๖. นายโชคดี ด้วงแป้น

พนักงานการเลือกตั้ง

๗. นายกิตติราช บุรณสิทธิเวช

นิติกร

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๑๐ วันศุกร์ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา ที่ประชุมได้พิจารณาเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้พิจารณาข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดหลักการในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานราชการ ต่อประเด็นดังกล่าวคณะอนุกรรมการเห็นว่า ควรเชิญผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นต้น เข้าร่วมประชุมชี้แจงแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการกำหนดให้หน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระควรมีสถานะเป็นหน่วยงานธุรการที่เป็นอิสระ หรือมีสถานะเป็นหน่วยงานราชการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเวลานี้ยังไม่เหมาะสมที่จะกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานราชการ เพราะอาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งภายหลังรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ ดังนั้น คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญควรพิจารณาศึกษาประเด็นการกำหนดให้หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีสถานะเป็นหน่วยงานธุรการที่เป็นอิสระหรือเป็นหน่วยงานราชการไปพลางก่อนก็ได้ หากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยืนยันที่จะกำหนดให้เป็นหน่วยงานราชการก็อาจเปลี่ยนแปลงภายหลังได้ แต่ควรเป็นช่วงหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรกภายหลังรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่หมวด ๖ บทกำหนดโทษ เป็นต้นไป ซึ่งสรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

“หมวด ๖

บทกำหนดโทษ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๖ บทกำหนดโทษ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมควร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใด เพื่อให้บุคคลอื่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งหลงเชื่อหรือเข้าใจว่าพรรคการเมืองอื่น หรือบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยปราศจากมูลความจริงต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าว

พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมควร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใดเพื่อกลับแก่ง พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งใน พรรคการเมือง โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาท ถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองที่กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ยุบพรรคการเมืองนั้นและให้ศาล สั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขา พรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตน ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้กำหนด บทลงโทษของการกระทำความผิดตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไว้ทั้งหมดแล้วหรือไม่ และหลักคิดของการร่างมาตรานี้มีที่มาอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้มาจากความในมาตรา ๑๐๔ ของพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดโทษผู้ที่สมควร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุน บุคคลอื่นให้กล่าวหาหรือกลับแก่งให้พรรคการเมืองถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองแตกต่างกันอย่างไร และเสนอแก้ไข เพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘ พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมควร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใด เพื่อกลับแก่ง พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งใน พรรคการเมือง โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาท ถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมควร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใดเพื่อกลับแก่ง พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งใน พรรคการเมือง โดยปราศจากมูลความจริงต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาท ถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าว

ผู้กระทำความผิด ให้ศาลสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น เว้นแต่ศาลจะเห็นว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการกระทำหรือสั่งการของหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ศาลจะสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง แทนการยุบพรรคการเมือง หรือจะยุบพรรคการเมืองและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวก็ได้”

มาตรา ๘๘/๑

“มาตรา ๘๘/๑ ผู้ใดไม่มาให้คำชี้แจงหรือส่งเอกสารแก่นายทะเบียนตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๘/๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๘/๒

“มาตรา ๘๘/๒ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ยื่นเอกสารการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตาม มาตรา ๑๑/๒ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า โทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรานี้ เป็นบทกำหนดโทษที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะการกระทำความผิด ซึ่งการกำหนดโทษในลักษณะดังกล่าว ศาลอาจใช้ดุลพินิจรอกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดโทษให้มีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย ทำให้โทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรานี้เหมาะสมแล้ว

นายเชียรชัย ญ นคร กรรมการ สอบถามว่า ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่จะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรา ๑๑/๒ นั้น มีสถานะเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองแล้วหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า พรรคการเมืองที่อยู่ในระหว่างกระบวนการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่มีสถานะเป็นพรรคการเมืองที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรตัดคำว่า “หัวหน้าพรรคการเมือง” ออก

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บุคคลผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองที่จะขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ได้มีการเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง โดยถือว่าผู้ที่ได้รับเลือกมีสถานะเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองดังกล่าวแล้ว ความในร่างมาตรานี้จึงไม่ควรตัดคำว่า “หัวหน้าพรรคการเมือง” ออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองดังกล่าวยังไม่มีสถานะเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย การคงคำว่า “หัวหน้าพรรคการเมือง” ไว้ อาจทำให้

เกิดปัญหาในการตีความได้ ทั้งนี้ การตีความว่า “หัวหน้าพรรคการเมือง” ออก ทำให้คำว่า “ผู้ใด” มีความหมายกว้างขึ้น ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘/๒ **หัวหน้าพรรคการเมือง**ผู้ใดยื่นเอกสารการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตาม มาตรา ๑๑/๒ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ**ผู้ที่ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย**”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๘/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘/๒ **หัวหน้าพรรคการเมือง**ผู้ใดยื่นเอกสารการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตาม มาตรา ๑๑/๒ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ**ผู้ที่ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย**”

มาตรา ๘๘/๓

“มาตรา ๘๘/๓ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคห้า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด ฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง หรือไม่ควบคุม หรือมีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปละละเลย หรือทราบว่ามีกรกระทำ เกิดขึ้นแต่มิได้ยับยั้งเพื่อมิให้มีการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือมีส่วนร่วมในการกระทำตามวรรคหนึ่ง ให้ต้อง ระวางโทษเช่นเดียวกัน

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้แสดงหลักฐานว่ามีการดำเนินการใด ๆ เพื่อยับยั้ง มิให้มีการกระทำตามวรรคหนึ่งโดยสมควรแล้ว ให้ผู้นั้นพ้นจากความรับผิดแม้ว่าจะยังคงมีการกระทำความผิดโดยฝ่าฝืนการยับยั้งนั้นก็ตาม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ใดไม่ควบคุม ปลอ่ยปละละเลย หรือมีส่วนรู้เห็น ให้สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของ พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๐ วรรคห้าสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี ไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น” ทั้งนี้ ความหมายของคำว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมือง” หมายรวมถึง หัวหน้าพรรคการเมืองด้วย นอกจากนี้ ความที่บัญญัติในวรรคสอง ความว่า “มีการกระทำเกิดขึ้นแต่มิได้ ยับยั้งเพื่อมิให้มีการกระทำความผิดดังกล่าว” หมายถึงการปลอ่ยปละละเลย ดังนั้น ควรตัดความดังกล่าวออก

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความในวรรคหนึ่ง ความว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมือง” นั้น เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติความว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง” ดังนั้น ถ้อยคำทั้งสองที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘๘/๓ วรรคหนึ่ง และร่างมาตรา ๒๒ วรรคสอง มีความหมาย เป็นอย่างเดียวกันหรือไม่ นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องการบัญญัติความในร่างมาตรา ๒๐ นั้น เป็นกระบวนการ

จัดการเลือกตั้งในระหว่างการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง ดังนั้น การกำหนดให้ กรรมการบริหารพรรคการเมืองควบคุมดูแลให้มีการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๒๐ นั้น ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่า กรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องควบคุมดูแลผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองมิให้กระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๒๐ วรรคสองด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง” ที่บัญญัติในร่างมาตรา ๒๐ วรรคสอง หมายถึงการลงโทษการกระทำความผิดของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ทั้งคณะ แต่ร่างมาตรา ๘๘/๓ วรรคหนึ่ง เป็นการบัญญัติเพื่อจะลงโทษความผิดอาญาแก่กรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นการเฉพาะรายกับผู้ที่ได้กระทำความผิด สำหรับประเด็นเหตุที่ไม่บัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องควบคุมดูแลผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคด้วยนั้น เนื่องจากได้มีการบัญญัติกำหนดโทษของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการเฉพาะแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงโทษที่บัญญัติไว้ในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๘๘/๓ ควรบัญญัติโทษจำคุกขั้นสูงไว้ และควรมีโทษปรับที่สูงขึ้น เนื่องจากเป็นความผิดที่ร้ายแรง ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “โทษปรับที่มีอัตราขั้นต่ำหรือได้เท่ากับอัตราโทษหรืออัตราปรับหรืออัตราปรับหรืออัตราปรับผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสองห้า หรือไม่ตกขลุ่ย หรือมีสำนวนเห็น ๒๕๐๒๒๒๒๒๒๒๒ หรือโทษปรับที่มีอัตราขั้นต่ำแต่ไม่ถึงห้าปีหรือห้าปีเพื่อมิให้มีความผิดตามที่กำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีตั้งแต่หนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คำว่า “ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด” ที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม ของร่างมาตรา ๘๘/๓ อาจเป็นการบัญญัติถ้อยคำที่ไม่ตรงกับร่างมาตรา ก่อน ซึ่งใช้คำว่า “ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด”

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม ของร่างมาตรา ๘๘/๓ ความว่า “ประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด” มีความหมายเดียวกันกับคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง” หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความหมายของความว่า “ประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด” จะไม่รวมถึงคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง” ดังนั้น นอกจากตำแหน่งต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในวรรคสามแล้ว จึงต้องบัญญัติคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง” ไว้ด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า หน้าที่ในการควบคุม ตามร่างมาตรา ๘๘/๓ นั้น ควรเป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมือง เหตุใดจึงบัญญัติให้ประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมีหน้าที่ตามร่างมาตรานี้ด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ตำแหน่งที่บัญญัติไว้ในวรรคสามของร่างมาตรา ๘๘/๓ เป็นตำแหน่งที่มีหน้าที่ควบคุมสมาชิกพรรคการเมืองที่อยู่ในเขตหรือสาขาที่ตนดูแล

นายอัษฎร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่าเพิ่มเติมว่า ตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้

บัญญัติไว้ในบทหลักให้มีอำนาจในการควบคุมดูแลสมาชิกพรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
ดังนั้น ตำแหน่งประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง และผู้แทนพรรคการเมือง
ประจำจังหวัด จึงต้องบัญญัติกำหนดโทษไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ประธานสาขาพรรคการเมือง
กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้แทนตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งใน
พรรคการเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือมีส่วนรวมในทบทระหว่งพรรคที่รู้ว่ามีกรกระทำกรอันเป็น
การฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง และไม่รายงานเป็นหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบ ให้
ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่ง
เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีกำหนดห้าปี” ส่วนความในวรรคสี่เสนอให้ตัดออกทั้งวรรค

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๘/๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘/๓ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ควบคุม ปลอ่ยปละละเลย หรือมีส่วนรู้เห็น
ให้สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๐
วรรคทั้งสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ในกรณีที่ชี้หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรค
หรือผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสองห้า หรือไม่ควบคุม หรือมีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปละละเลย
หรือทรวชว่มีทบทระหว่งเกิดขึ้นแต่ไม่ได้ยับยั้งเพื่อมิให้มีทบทระหว่งดังกล่วว ต้องระวางโทษจำคุกไว้
เห็นสองปีตั้งแต่หนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาล
สั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้แทนตัวแทนพรรคการเมืองประจำ
จังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือมีส่วนรวมในทบทระหว่งพรรค
ที่รู้ว่ามีกรกระทำกรอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง และไม่รายงานเป็นหนังสือให้
คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบ ให้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับ
ไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ขุดศตวรรษพรรคหนึ่งและพรรคสองได้แสดงหลักฐานว่ามีความผิดในทางใดๆ เพื่อ
ยับยั้งมิให้มีทบทระหว่งพรรคหนึ่งโดยสองพรรคแล้ว ให้ผู้นั้นพ้นจากตบวชย่พิตแ่ว่วชะย้งชงมิทบท
ทบทระหว่งพิตโดยฝ่าฝืนทบทยับยั้งนั้นก็ตาม”

มาตรา ๘๘/๔

“มาตรา ๘๘/๔ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา ๒๑
วรรคสอง ต้องระวางโทษไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดแอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของตน
หรือหัวหน้าพรรคการเมือง ผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือ
ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

นายเจียรชัย ณ นคร กรรมการ กล่าวว่า เมื่อพิจารณาความในตอนต้นของร่างมาตรา ๘๘/๔ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา ๒๑ แต่ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘๘/๔ วรรคสอง ความว่า “หรือหัวหน้าพรรคการเมือง ผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ” กรณีการจัดทำทะเบียนสมาชิกตามความในวรรคสองจะเกิดขึ้นในกรณีใด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาความในร่างมาตรา ๒๒ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองให้ตรงตามความเป็นจริง ดังนั้น ในร่างมาตรา ๘๘/๔ วรรคสอง จึงบัญญัติบทกำหนดโทษกรณีหัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเท็จไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการดำเนินการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการ แต่ความในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๘๘/๔ กลับบัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำทะเบียนสมาชิกอีกด้วย

พันโท สดุดี ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า แนวทางปฏิบัติการรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองจะเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในเบื้องต้น ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมือง และเป็นไปตามมติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยหลักการในร่างมาตรานี้เป็นหลักการเดียวกับที่บัญญัติในมาตรา ๑๐๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้วางหลักการไว้ว่า หากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดจัดทำทะเบียนอันเป็นเท็จจะต้องรับโทษ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง ไม่ควรกำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “**หัวหน้า**นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงแก่รักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ หรือจะเก็บไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบดูได้โดยสะดวกก็ได้” และให้ตัดความว่า “...หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใด...” ในวรรคสองของร่างมาตรา ๘๘/๔ ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขร่างมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๘๘/๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘/๔ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดแอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของตน หรือ**หัวหน้าพรรคการเมือง** ผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๒. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“**หัวหน้า**นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริง เก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ หรือจะเก็บไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบดู ได้โดยสะดวกก็ได้”

มาตรา ๘๙

“มาตรา ๘๙ พรรคการเมืองใดไม่แจ้งหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จอันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๒๑ วรรคสาม มาตรา ๒๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอให้ตัดความว่า “...มาตรา ๒๓ วรรคสอง...” ออก เนื่องจากร่างมาตรา ๒๓ วรรคสอง กำหนดหลักการกรณีที่มีสมาชิกพรรคการเมืองลาออกจะต้องส่งสำเนาใบลาออกไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการเสนอตัดความว่า “...แจ้งหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จอันเป็นการฝ่าฝืน...” ออก และให้แก้ไขคำว่า “พรรคการเมืองใดไม่แจ้ง” เป็น “พรรคที่ควรवेशผู้ใดไม่แจ้งปฏิบัติ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๙ พรรคที่ควรवेशผู้ใดไม่แจ้งปฏิบัติหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จอันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๒๑ วรรคสาม มาตรา ๒๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา ๙๐

ประเด็นการพิจารณา

คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอตัดร่างมาตรา ๙๐ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๙๐ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๑

ประเด็นการพิจารณา

คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอตัดร่างมาตรา ๙๑ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๙๑ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๒**ประเด็นการพิจารณา**

คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอตัดร่างมาตรา ๙๒ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๙๒ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๓**ประเด็นการพิจารณา**

คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอตัดร่างมาตรา ๙๓ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๙๓ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๔**ประเด็นการพิจารณา**

คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอตัดร่างมาตรา ๙๔ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๙๔ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๕**ประเด็นการพิจารณา**

คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอตัดร่างมาตรา ๙๕ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๙๕ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๖

“มาตรา ๙๖ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอว่า เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒ ซึ่งกำหนดให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองมีหน้าที่จัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง มิใช่หัวหน้าพรรคการเมือง ดังนั้น ควรตัดความในร่างมาตรา ๙๖ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๙๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๖/๑

“มาตรา ๙๖/๑ ผู้ใดส่งเอกสารหรือแจ้งข้อความตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๓ วรรคสอง กำหนดหลักการกรณีที่มาชิกพรรคการเมืองลาออกจากการเป็นสมาชิกให้ส่งสำเนาใบลาออกไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีมีผู้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า มีสมาชิกพรรคการเมืองคนใดลาออกไม่ถือว่าเป็นความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ดังนั้น เสนอให้ตัดร่างมาตรา ๙๖/๑ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๙๖/๑ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๗

“มาตรา ๙๗ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หลักการตามร่างมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เป็นกรณีที่พรรคการเมืองรับผู้ที่ไม่ใช่สัญชาติไทยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การกำหนดอัตราโทษจำคุกกับการกำหนดอัตราโทษปรับ ควรกำหนดอัตราโทษให้สอดคล้องกัน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า แนวปฏิบัติการยกร่างบทกำหนดโทษปรับในทางอาญานั้น หากกำหนดอัตราโทษจำคุกหนึ่งปีจะกำหนดโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท แต่ร่างมาตรา ๙๗ เป็นความผิดที่ร้ายแรง จึงได้กำหนดอัตราโทษปรับที่สูงกว่าปกติ

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีจะบัญญัติห้ามคนไทยซึ่งสละสัญชาติไทย หรือกรณีไม่ถือสัญชาติไทย หรือถือสองสัญชาติเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจะทำได้หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หากบัญญัติลักษณะดังกล่าวอาจขัดต่อหลักสิทธิพลเมืองที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองได้ เนื่องจากคนไทยบางคนอาจถือสองสัญชาติก็ได้

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดความว่า “หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้...” ออก อย่างไรก็ตาม ไม่ควรกำหนดโทษจำคุก แต่ควรเพิ่มโทษปรับให้มีอัตราที่สูงขึ้น และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความว่า “...เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งที่มีกำหนดห้าปียุบพรรคการเมืองนั้น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๗ หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมืองใดฝ่าฝืนตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งที่มีกำหนดห้าปียุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๙๘

“มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในปัจจุบันการกำหนดอัตราโทษจำคุกกับอัตราโทษปรับในฐานความผิดต่างๆ อาจไม่มีความสัมพันธ์กัน ก็อาจมีได้ เนื่องจากลักษณะของความผิดในแต่ละเรื่องนั้นมีความแตกต่างกัน หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับธุรกิจอาจมีการกำหนดโทษปรับในอัตราที่สูง ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองสามปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองสามปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๙๙

“มาตรา ๙๙ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ผู้ใดดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดของพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรตัดความในร่างมาตรา ๙๙ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากข้าราชการสามารถดำรงตำแหน่งต่างๆ ในพรรคการเมืองได้ แต่ต้องลาออกจากการเป็นข้าราชการเสียก่อน ดังนั้น จึงไม่ควรบัญญัติบทกำหนดโทษ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๙๙ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๐

“มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

นายเจียรชัย ณ นคร กรรมการ สอบถามว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๖ ครอบคลุมถึงกรณีที่มีการกระทำเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองอื่นมาสมัครในนามของพรรคการเมืองตนเองด้วยหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐๐ ได้ปรับอัตราโทษให้สูงขึ้น หากเป็นการกระทำในระหว่างที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งความในวรรคสองได้บัญญัติถึงกรณีที่มีการไปดึงตัวผู้สมัครจากพรรคการเมืองอื่นให้มาสมัครในนามของพรรคการเมืองตนไว้แล้ว

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง แสดงความเห็นว่าการกำหนดอัตราโทษตามร่างมาตรา ๑๐๐ กรณีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๒๖ หรือร่างมาตรา ๒๗ ซึ่งเป็นการซื้อตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองอื่นให้มาลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองตนเองนั้น เป็นการกระทำที่เป็นการทำลายหลักการพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเพิ่มอัตราโทษตามร่างมาตรา ๑๐๐ ให้สูงขึ้น และบัญญัติให้มีความชัดเจนไม่ว่าจะเป็น การแสดงความประสงค์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง หรือกรณีที่พรรคการเมืองกระทำการให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองอื่นให้มาลงสมัครในนามของพรรคการเมืองของตน ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๐๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อให้ลงหรือขอลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีแต่ไม่เกินสองสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

อย่างไรก็ตาม บทกำหนดโทษควรบัญญัติบทลงโทษกรณีที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรู้ว่ามี การกระทำผิดเกิดขึ้นแต่เพิกเฉย ดังนั้น จึงควรมีบทบัญญัติกำหนดโทษในกรณีดังกล่าวบัญญัติไว้ด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นการกระทำผิดแล้วเพิกเฉย ย่อมเป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในฐานความผิดละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อให้ลงหรือขอลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้ที่กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีแต่ไม่เกินสองสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

มาตรา ๑๐๑

“มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมืองในเวลาเดียวกันต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ แสดงความเห็นว่ เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๑ แล้วเห็นว่า เมื่อผู้ใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของบุคคลดังกล่าวย่อมสิ้นสุดทันที นอกจากนี้ ยังถือว่เป็นการกระทำที่เป็นความผิดและมีบทกำหนดโทษอีกด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่ หากจะบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวมีบทกำหนดโทษ ควรบัญญัติกำหนดโทษแก่นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองจะเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากก่อนการรับจดทะเบียนเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดนั้น นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองมีหน้าที่ในการตรวจสอบว่ บุคคลใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคหรือไม่ โดยในขั้นตอนนี้หากพบว่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค ก็ต้องดำเนินการลบชื่อการเป็นสมาชิกของทุกพรรคการเมือง ดังนั้น ไม่ควรบัญญัติบทกำหนดความผิดสำหรับสมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าว ดังนั้น เสนอให้ตัดความในร่างมาตรา ๑๐๑ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๑ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๒

“มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือดำเนินการไม่ว่ด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่เป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่ เหตุใดร่างมาตรา ๑๐๒ จึงบัญญัติจำนวนบุคคลในการสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปจึงจะถือว่เป็นความผิดตามร่างมาตรานี้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่ด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่ด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่ ร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นหลักการเดียวกับที่เคยบัญญัติในพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กล่าวคือ ในการจัดแจ้งพรรคการเมืองนั้น กำหนดให้มีผู้ริเริ่มก่อการจำนวนสิบห้าคน

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีผู้กระทำผิดตามร่างมาตรา ๑๐๒ โดยสมคบกันไม่ถึงสิบห้าคน ก็ควรเป็นความผิดตามร่างมาตรานี้ เนื่องจากแม้จะมีการสมคบไม่ถึงสิบห้าคนแต่เป็นการกระทำที่มีลักษณะให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนพรรคการเมืองที่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้น เสนอแก้ไขความตอนต้นในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้ “ผู้ใดโดย**เจตนา**สมคบกันตั้งแต่**สิบห้า**สองคนขึ้นไป”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองนั้น อาจเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนได้ ดังนั้น การกำหนดโทษตามร่างมาตรานี้ ควรนำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนมาพิจารณาประกอบด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า อัตราโทษที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๐๒ นั้น มีความเหมาะสมแล้ว หากการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนก็สามารถดำเนินคดีอาญาได้อีกช่องทางหนึ่ง

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ความในวรรคสองของมาตรา ๑๐๒ ควรแก้ไขเพิ่มเติมความว่า “โดยมิได้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง” เพื่อให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๙ และร่างมาตรา ๑๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๐๓

“มาตรา ๑๐๓ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ผู้ใดช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ควบคุมดูแล หรือมีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปละละเลยให้สมาชิกพรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๓ **บรรพตพรบริหารพรรคตพรเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคตพรเมือง หรือ** **เจ้าหน้าที่ของพรรคตพรเมือง** ผู้ใดช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตพร **ฝ่าฝืน**มาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีแต่ไม่เกิน**สาม**สิบปี หรือและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาท

แต่ไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งสี่ทั้งห้า และให้ศาลยุบพรรคการเมืองหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ก่อนแล้วแต่กรณี

พรรคการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ตบชกขุดดูแล หรือมีส่วนรู้เห็น ปลอบยปลงยงยให้สมาชิกพรรคการเมืองกระทำผิดวินัยตบชกขุดดูแลหนึ่ง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับตบชกขุดดูแลนั้น”

ทั้งนี้ การกำหนดให้ใช้คำว่า “ผู้ใด” แทนคำว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง” และเพิ่มบทลงโทษให้มากขึ้น เนื่องจากการฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ จะส่งผลในการทำลายระบบวุฒิสภา นอกจากนี้ หากผู้ที่กระทำความผิดเป็นพรรคการเมืองให้ยุบพรรคการเมืองนั้นด้วย

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรเพิ่มความว่า “ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ความว่า “ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ได้มีการบัญญัติไว้แล้วในร่างมาตรา ๓๗ จึงไม่มีความจำเป็นต้องนำมาบัญญัติไว้ในมาตรานี้ และได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดทำรายละเอียดว่า เรื่องใดบ้างที่เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง เรื่องใดบ้างที่เป็นเหตุให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และเรื่องใดบ้างที่เป็นเหตุให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีพรรคการเมืองซื้อตัวสมาชิกวุฒิสภาหลังจากได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้ว จะมีบทกำหนดโทษหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวให้เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีโทษสูงสุดคือประหารชีวิต

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๓ *พรรคการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ผู้ใดชกขุดหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตบชกขุดฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีแต่ไม่เกินสองสิบปี หรือและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งสี่ทั้งห้า และให้ศาลยุบพรรคการเมืองหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ก่อนแล้วแต่กรณี*

พรรคการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ตบชกขุดดูแล หรือมีส่วนรู้เห็น ปลอบยปลงยงยให้สมาชิกพรรคการเมืองกระทำผิดวินัยตบชกขุดดูแลหนึ่ง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับตบชกขุดดูแลนั้น”

มาตรา ๑๐๓/๑

“มาตรา ๑๐๓/๑ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการสาขาพรรค แต่ยินยอมให้แต่งตั้งตนให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลตามวรรคหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสาขาพรรค ต้องระวางโทษ เช่นเดียวกัน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๑๐๓/๑ ออกทั้งมาตรา และเสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๐๒/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๐๒/๑ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการสาขาพรรค แต่ยินยอมให้แต่งตั้งตนให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นการกรรมการสาขาพรรคโดยรู้ว่าผู้นั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการสาขาพรรค ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง”

เนื่องจากเป็นเรื่องของพรรคการเมืองที่กระทำความผิดโดยรู้ว่าผู้นั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการสาขาพรรคการเมืองแต่ยังแต่งตั้งให้เป็นการกรรมการสาขาพรรคการเมือง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในวรรคหนึ่งเรื่องบทกำหนดโทษ มีการระวางโทษจำคุก การที่พรรคสองมีการกำหนดว่า “ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน” จึงไม่ถูกต้องเพราะไม่สามารถจำคุกพรรคการเมืองได้ เสนอให้แยกโทษของพรรคการเมืองออกเป็นการเฉพาะ

ประธานกรรมการกล่าวว่า โทษของพรรคการเมืองได้มีการบัญญัติไว้แล้วในร่างมาตรา ๑๑๓ แล้ว ดังนั้น เสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๗๘/๑ ดังนี้

“มาตรา ๗๘/๑ พรรคการเมืองอาจถูกยุบได้ดังต่อไปนี้

(๑) ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบตามมาตรา ๗๙

(๒) ถูกศาลสั่งยุบเมื่อกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่บัญญัติให้ศาลสั่งยุบพรรค”

เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับเหตุในการยุบพรรคการเมือง และเสนอตัดความใน (๓) ของร่างมาตรา ๗๙ ออกทั้งอนุมาตรา เนื่องจากมีบทกำหนดโทษไว้แล้วในร่างมาตรา ๑๐๘ และร่างมาตรา ๑๐๙/๑

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. ตัดร่างมาตรา ๑๐๓/๑ ออกทั้งมาตรา

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๐๒/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๐๒/๑ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการสาขาพรรค แต่ยินยอมให้แต่งตั้งตนให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นการกรรมการสาขาพรรคโดยรู้ว่าผู้นั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการสาขาพรรค ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง”

๓. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๗๘/๑ ดังนี้

“มาตรา ๗๘/๑ พรรคการเมืองอาจถูกยุบได้ดังต่อไปนี้

(๑) ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบตามมาตรา ๗๙

(๒) ถูกศาลสั่งยุบเมื่อกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่บัญญัติให้ศาลสั่งยุบพรรค”

๔. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๙ เมื่อพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๓) กระทบต่อทรัพย์สินมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖”

มาตรา ๑๐๔

“มาตรา ๑๐๔ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ได้ออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเท็จตามมาตรา ๔๑ เพื่อให้เชื่อว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้จะสมัครเข้ารับเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๐๔ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ได้ออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเท็จตามมาตรา ๔๑ เพื่อให้เชื่อว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้จะสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หักหนึ่งบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี” เนื่องจากไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดเจตนาพิเศษเพิ่มเติม และลดโทษปรับจากเดิมสองแสนบาทเป็นหกหมื่นบาท

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๔ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ได้ออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเท็จตามมาตรา ๔๑ เพื่อให้เชื่อว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้จะสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หักหนึ่งบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

มาตรา ๑๐๕

“มาตรา ๑๐๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองโดยละเว้นการลงรายการในบัญชีลงรายการในบัญชีเป็นเท็จ แก้ไขบัญชี ซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้ และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองในร่างมาตรานี้รวมถึงเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรานี้ไม่รวมเงินทุนประเดิมของพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในเรื่องอัตราโทษปรับแก่พรรคการเมืองควรมีโทษสูงกว่าอัตราโทษปรับในกฎหมายอาญา เพื่อแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการปราบปรามการทุจริต

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีโทษปรับอยู่ในหลายมาตรา อาจต้องพิจารณาความเหมาะสมว่าจะกำหนดโทษปรับในแต่ละฐานความผิดเพื่อให้สอดคล้องกันในทุกมาตรา

- มีกรรมการสอบถามว่า เรื่องการลงโทษจะลงโทษกรรมการพรรคการเมืองทุกคนใช่หรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ตามร่างมาตรา ๔๔ จะลงโทษเฉพาะคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หลักการในร่างมาตรา ๑๐๕ ควรบัญญัติแบ่งออกเป็นสองวรรค โดยวรรคแรกเป็นการกำหนดบทลงโทษสำหรับเหรัญญิกพรรคการเมืองซึ่งมีหน้าที่ดูแลบัญชีพรรคการเมือง ส่วนในวรรคสองกรณีกรรมการบริหารพรรคการเมืองรู้เห็นเป็นใจก็ให้ลงโทษในลักษณะเดียวกัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๐๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง **หรือจัดให้มีที่รวมทรัพย์สินของพรรคการเมืองโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือที่รวมทรัพย์สินของพรรคการเมืองในบัญชีซึ่งพรรคการเมืองในบัญชีเข้าเก็บ แต่ไม่บัญชี ช้อนเงิน หรือที่ทรัพย์สินรวมในพรรคบัญชีอื่นซึ่งเข้าเก็บที่พรรคแสดงที่รวมของพรรคได้ และพรรคไม่ส่งของพรรคที่รวมของพรรคไม่ส่งที่รวมพรรคส่งเป็นสร้อยหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”** ทั้งนี้ มอบหมายให้คณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตรวจสอบร่างมาตราต่าง ๆ ในร่างพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับการลงบัญชีแล้วให้เพิ่มมาตรการลงบัญชีเป็นเท่านี้ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง **หรือจัดให้มีที่รวมทรัพย์สินของพรรคการเมืองโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือที่รวมทรัพย์สินของพรรคการเมืองในบัญชีซึ่งพรรคการเมืองในบัญชีเข้าเก็บ แต่ไม่บัญชี ช้อนเงิน หรือที่ทรัพย์สินรวมในพรรคบัญชีอื่นซึ่งเข้าเก็บที่พรรคแสดงที่รวมของพรรคได้ และพรรคไม่ส่งของพรรคที่รวมของพรรคไม่ส่งที่รวมพรรคส่งเป็นสร้อยหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”**

มาตรา ๑๐๕/๑

“มาตรา ๑๐๕/๑ พรรคการเมืองใดใช้จ่ายเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ควบคุมให้พรรคการเมืองใช้จ่ายภายในวงเงินดังกล่าว ต้องระวางโทษให้ผู้กระทำ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๐๕/๑ เป็นเรื่องการใช้จ่ายเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงควรนำหลักการของร่างมาตรา ๑๐๕/๑ ไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเหมาะสมมากกว่าการบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าควรตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๑ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำความในร่างมาตรา ๑๐๕/๑ ไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๑ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๖

“มาตรา ๑๐๖ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือเหรียญพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ วรรคสองหรือวรรคสาม มาตรา ๕๙ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรนำหลักการในร่างมาตรา ๑๐๖ ไปบัญญัติรวมไว้ในร่างมาตรา ๑๐๕ เรื่องการทำบัญชีรายงานอันเป็นเท็จ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

ในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรตัดร่างมาตรา ๑๐๖ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำความในร่างมาตรา ๑๐๖ ไปบัญญัติรวมไว้ในร่างมาตรา ๑๐๕

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๖๘

“มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งบริจาคให้พรรคการเมือง

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามมาตรา นี้ให้หมายถึงกิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วน หรือถือหุ้นอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ หรือมีจำนวนถึงหนึ่งในสามของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งบริจาคให้พรรคการเมืองหรือเข้าร่วมกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง” ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๖๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งบริจาคให้พรรคการเมืองหรือเข้าร่วมกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามมาตรา ๖๒ หมายความว่า กิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วน หรือถือหุ้นอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ หรือมีจำนวนถึงหนึ่งในสามของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น”

มาตรา ๕๒

“มาตรา ๕๒ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผย และแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการหาทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน และเมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้รายงานรายได้ที่หาได้และกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อ นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรมดังกล่าว

การรายงานตามวรรคหนึ่งให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไปแก่กิจกรรมหาทุนนั้นด้วย

ให้นำความในมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๘ มาใช้บังคับกับการชักชวนบุคคลให้สนับสนุนทางการเงินหรือเข้าสนับสนุนทางการเงิน ตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสามออกทั้งวรรค ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๕๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๒ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผย และแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการหาทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน และเมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้รายงานรายได้ที่หาได้และกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อ นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรมดังกล่าว

การรายงานตามวรรคหนึ่งให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไปแก่กิจกรรมหาทุนนั้นด้วย

ให้นำความในมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๘ มาใช้บังคับกับพรรคประชาชนบุคคลให้สนับสนุนทางการเงินหรือเข้าสนับสนุนทางการเงิน ตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๐๖/๑

“มาตรา ๑๐๖/๑ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิก ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “**หัวหน้าพรรคการเมือง ทรรมทรวรชริทรวรพรรคการเมือง ทรรมทรวรสวชวพรรคการเมือง หรือสมวชิต** ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บทบัญญัติของร่างมาตรานี้เดิมกำหนดโทษออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง โทษทางอาญา และส่วนที่สองโทษทางปกครอง แต่ได้มีการปรับบทบัญญัติโดยตัดโทษทางปกครองออก แต่กำหนดให้ใช้วิธีการชำระเปรียบเทียบปรับซึ่งเป็นโทษทางอาญาแทน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “**หัวหน้าพรรคการเมือง ทรรมทรวรชริทรวรพรรคการเมือง ทรรมทรวรสวชวพรรคการเมือง หรือสมวชิต** ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินห้าหมื่นบาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๖/๑ **หัวหน้าพรรคการเมือง ทรรมทรวรชริทรวรพรรคการเมือง ทรรมทรวรสวชวพรรคการเมือง หรือสมวชิต** ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินห้าหมื่นบาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา ๑๐๖/๒

“มาตรา ๑๐๖/๒ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔/๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท และให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๐๖/๒ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด**กระทำผิดฝ่าฝืน**ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔/๑ วรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท **และให้ที่สวทกระทำผิดอันเป็นทรวรทุจริตในทรวรเลือกตั้ง** และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น” เนื่องจากการทุจริตในการเลือกตั้งไม่ได้เป็นเงื่อนไขในการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๖/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๖/๒ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด**ที่ระงับการปฏิบัติหน้าที่ไม่ปฏิบัติตาม**มาตรา ๕๔/๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท **และให้ถือว่าผู้ใดที่ระงับการปฏิบัติหน้าที่ไม่ปฏิบัติตาม**มาตรา ๕๔/๑ วรรคหนึ่ง **และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง** ของผู้นั้น”

มาตรา ๑๐๗

“มาตรา ๑๐๗ หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดหรือควรจะได้รู้ หรือควรจะรู้ว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๐๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๗ **หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง**ผู้ใดหรือ**ควรจะได้รู้**หรือ**ควรจะได้รู้**หรือ**ควรจะได้รู้**ว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๗ **หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง**ผู้ใดหรือ**ควรจะได้รู้**หรือ**ควรจะได้รู้**หรือ**ควรจะได้รู้**ว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๐๘

“มาตรา ๑๐๘ พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวุฒิ สังกข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า ควรกำหนดบทลงโทษเรื่องการยุบพรรคการเมืองไว้ในร่างมาตรา ๑๐๘ ด้วยหรือไม่ และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๘ เป็นดังนี้ “...ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีกำหนดห้าปี”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๖๖ เป็นเรื่องการห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของ พรรคการเมือง จึงไม่ควรกำหนดบทลงโทษไว้ในร่างมาตรา ๑๐๘

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๖๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดห้ามมิให้พรรคการเมืองรับ บริจาคจากต่างประเทศด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่มีลักษณะเดียวกับร่างมาตรา ๖๒ จึงสามารถ กำหนดให้มีบทลงโทษได้ และสอบถามว่าเหตุแห่งการยุบพรรคการเมือง ร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดไว้ในร่างมาตราใด ส่วนร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองและกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้หรือไม่

นายธนาวิวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองถูกกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๗๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ส่วนร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองไว้และไม่ได้กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม เรื่องการยุบพรรคการเมืองสามารถกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองแทนได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองแล้วจะทำให้พรรคการเมืองมีสิทธิต่อสู้คดียุบพรรคการเมืองได้มากกว่าศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เสนอแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๘ พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งยุบพรรคหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณีมีกำหนดห้าปี”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า สิทธิทางการเมืองเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานประเภทหนึ่ง ร่างรัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจตัดสิทธิทางการเมืองได้ ส่วนการยุบพรรคการเมืองเกิดจากการกระทำหรือการดำเนินการของพรรคการเมือง จึงควรกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

- คณะกรรมการได้เคยพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นการจัดตั้งหรือการยุบพรรคการเมืองว่าให้เป็นไปตามที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด ร่างรัฐธรรมนูญจึงไม่ได้กำหนดเรื่องการยุบพรรคการเมืองไว้ อย่างไรก็ตาม ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งห้ามมิให้บุคคลที่ใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่มีลักษณะเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวเลิกการกระทำไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแล้ว

- มาตรา ๙๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองไว้ เช่น พรรคการเมืองที่กระทำการเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นต้น อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ส่วนการพิจารณาคดียุบพรรคการเมืองนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจะใช้หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่แตกต่างกับการรับฟังพยานหลักฐานของศาลยุติธรรม

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กำหนดเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ส่วนการให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้นั้น การพิจารณาคดีอาจต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร เนื่องจากคู่ความอาจอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งของศาลได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้การดำเนินคดีที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองโดยแบ่งเป็นสองช่องทางคือกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดียุบพรรคการเมือง และให้ศาลยุติธรรมพิจารณาคดีอาญาที่เกิดจากการกระทำของพรรคการเมือง อาจทำให้เกิดปัญหาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญกับศาลยุติธรรมอาจเป็นคำวินิจฉัยที่ขัดแย้งกันได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในอดีตเคยเกิดเหตุการณ์กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ใบแดงผู้สมัครรับเลือกตั้ง และส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินคดีอาญา แต่ปรากฏว่าอัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้อง

แสดงให้เห็นว่าดุลพินิจการรับฟังพยานหลักฐานในคดีของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับอัยการสูงสุดแตกต่างกัน

- ในอดีตคณะกรรมการการเลือกตั้งจะให้ใบแดงและตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งปี แต่หากมีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ศาลจะมีคำสั่งตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปี แสดงให้เห็นว่าหลักการในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกันด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขชื่อหมวด ๔ เป็นดังนี้ “การสิ้นสภาพและทวิษุขพรรคการเมือง” เนื่องจากคำว่า “การสิ้นสภาพพรรคการเมือง” หมายความว่ารวมถึงการยุบพรรคการเมืองด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า พรรคการเมืองจะสิ้นสภาพต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดได้ แต่การยุบพรรคการเมืองนั้นเป็นการลงโทษพรรคการเมืองที่กระทำความผิด ซึ่งในมาตรา ๙๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองไว้หลายประการ เช่น การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือการกระทำการที่เป็นภัยต่อความมั่นคง เป็นต้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๗๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๘ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อ

(๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินกิจการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๖) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับของพรรค

(๗) มีการควบรวบพรรคการเมือง

(๘) ถูกศาลสั่งยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้ เป็นการถูกยุบพรรค

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพนับแต่วันที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาอันถึงที่สุด ในกรณีที่คำพิพากษามีได้กำหนดไว้ให้ถือว่าสิ้นสภาพนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้ศาลแจ้งให้นายทะเบียนทราบและให้นายทะเบียนประกาศการยุบพรรคนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ร่างมาตรา ๗๘ หากมีการอุทธรณ์คำสั่งยุบพรรคการเมืองของศาลชั้นต้นถือเป็นเหตุพหุผลการบังคับคดีตามคำพิพากษาทำให้พรรคการเมืองนั้นยังไม่ถูกยุบพรรคทันที อีกทั้งการยุบพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๗๘ ถือว่าเป็นการดำเนินคดีอาญาจึงต้องใช้หลักการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาซึ่งจะต้องปราศจากความสงสัยนำมาใช้กับคดียุบพรรคการเมืองด้วย

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเรื่องการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองและการยุบพรรคการเมือง แยกออกจากกันอย่างชัดเจน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๗๘ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องสิ้นสภาพไปเมื่อมีเหตุตาม (๘) ด้วย อย่างไรก็ตาม สามารถแยกการดำเนินคดียุบพรรคการเมืองและการดำเนินคดีอาญาของพรรคการเมืองออกจากกันได้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า แนวปฏิบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งกรณีสำนวนการไต่สวนหากมีพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีพรรคการเมืองกระทำความผิด คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคการเมืองได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้อัยการฟ้องคดีอาญากับพรรคการเมืองหรือรอให้ศาลยุติธรรมมีคำพิพากษาถึงที่สุดก่อน

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาทบทวนบทบัญญัติในหมวด ๔ การสิ้นสภาพของพรรคการเมืองใหม่ทั้งหมด รวมทั้งบัญญัติหลักการเรื่องการสิ้นสุดของพรรคการเมืองประกอบการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง การยุบพรรคการเมือง และประเด็นสำนวนการไต่สวนกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำความผิดแล้วให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญและศาลยุติธรรมมีคำสั่งขัดแย้งกันจะทำให้เกิดปัญหาทางปฏิบัติในส่วนการยุบพรรคการเมืองหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญและศาลยุติธรรมอาจมีคำสั่งลงโทษพรรคการเมืองแตกต่างกันได้ เนื่องจากการยุบพรรคการเมืองเป็นโทษทางการเมืองซึ่งไม่ใช่โทษทางอาญา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แกไขร่างมาตรา ๑๐๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๘ พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งยุบพรรคหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณีมีกำหนดห้าปี

๒. แกไขชื่อหมวด ๔ เป็นดังนี้

“หมวด ๔ “การสิ้นสภาพและทั่วยุบพรรคการเมือง”

๓. แกไขร่างมาตรา ๗๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๘ พรรคการเมืองยอมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อ

(๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๓) ภายหลังจากที่ได้รับจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๖) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับของพรรค

(๗) มีการควบรวมพรรคการเมือง

(๘) ถูกศาลสั่งยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีการผิดที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยการประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรานี้ เป็นการถูกยุบพรรค

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพนับแต่วันที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาอันถึงที่สุด ในกรณีที่คำพิพากษามีได้กำหนดไว้ให้ถือว่าสิ้นสภาพนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้ศาลแจ้งให้นายทะเบียนทราบและให้นายทะเบียนประกาศการยุบพรรคนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยาการชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นายสกันธ์ พรหมบุญตา
นิติกรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมาธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์